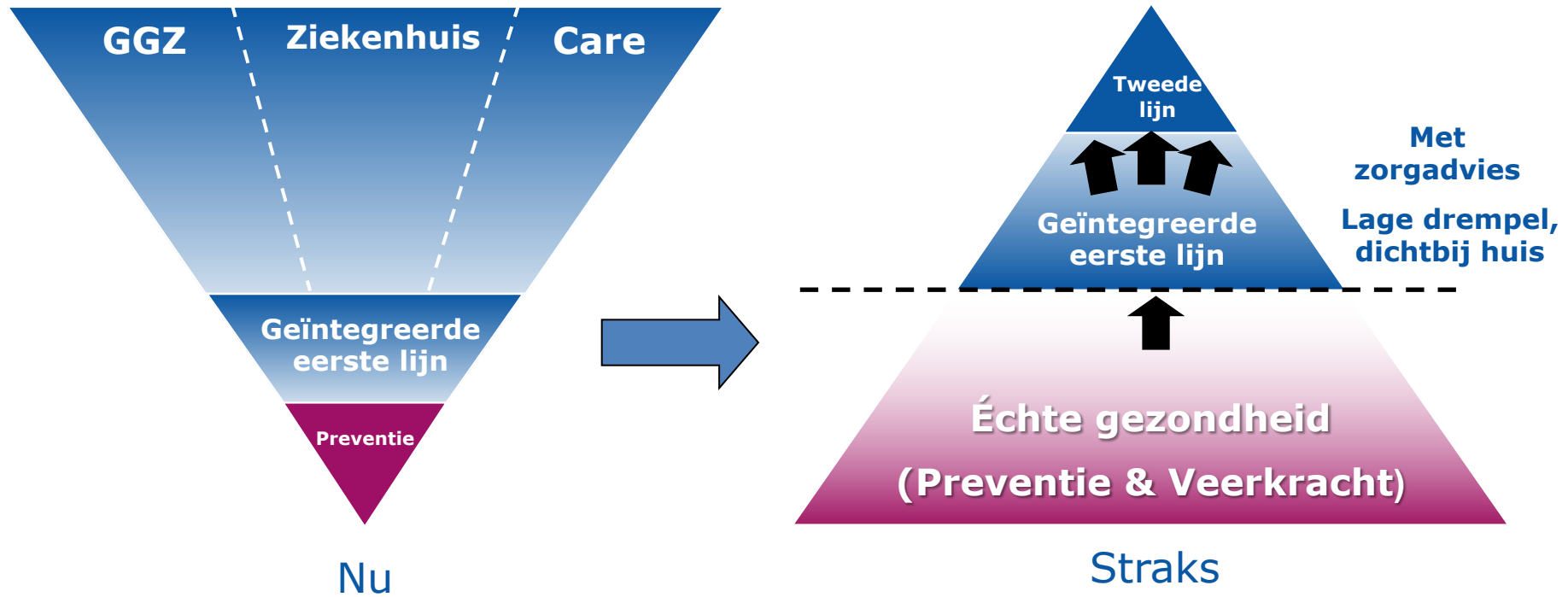

Het vernieuwende perspectief van
Positieve Gezondheid
Wat is het en wat kan je ermee bij dementie?

4 juni 2024 – V&VN Casemanagement Dementie

Dr. Machteld Huber

VISIE OP (BETAALBARE) ZORG IN DE TOEKOMST - DE KOSTEN

Bron: Menzis, Bas Leerink, Raad van Bestuur

De professional van de toekomst:

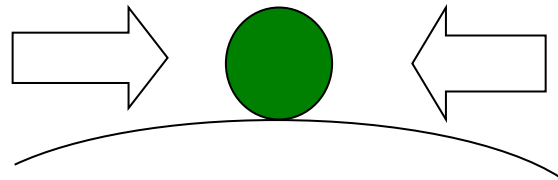
T-vormige Professional

GEZONDHEID BREED

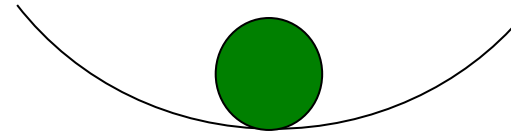
VAKKENNIS

NAAR 'VEERKRACHTIGE SYSTEMEN' DOOR EEN ANDERE BENADERING:

Controle model
gangbare benadering

Adaptatie model
'veerkracht' benadering

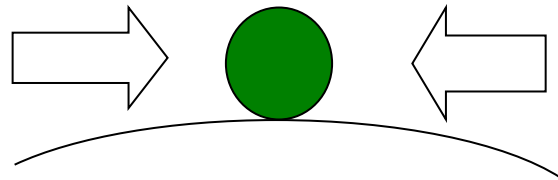

(Ten Napel et al., 2006; WUR/LBI)

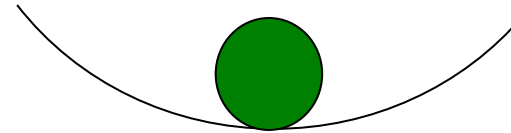
NAAR 'VEERKRACHTIGE SYSTEMEN' DOOR EEN ANDERE BENADERING:

Controle model *gangbare* benadering

- Focus op probleem
- Variatie uitschakelen
- Continue monitoring
- Direct ingrijpen
- Statisch evenwicht

Adaptatie model *'veerkracht'* benadering

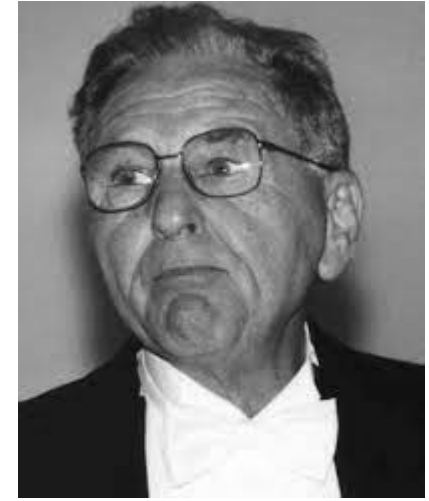
- Focus op systeem
- Variatie benutten
- Zelfregulatie stimuleren
- Indirect sturen
- Dynamisch evenwicht

(Ten Napel et al., 2006; WUR/LBI)

***Wat versterkt de gezondheid en veerkracht
van mensen?***

3 gezichtspunten...

1. VEERKRACHT: 3 karaktereigenschappen cruciaal 'Sense of Coherence' (SOC) *Antonovsky*

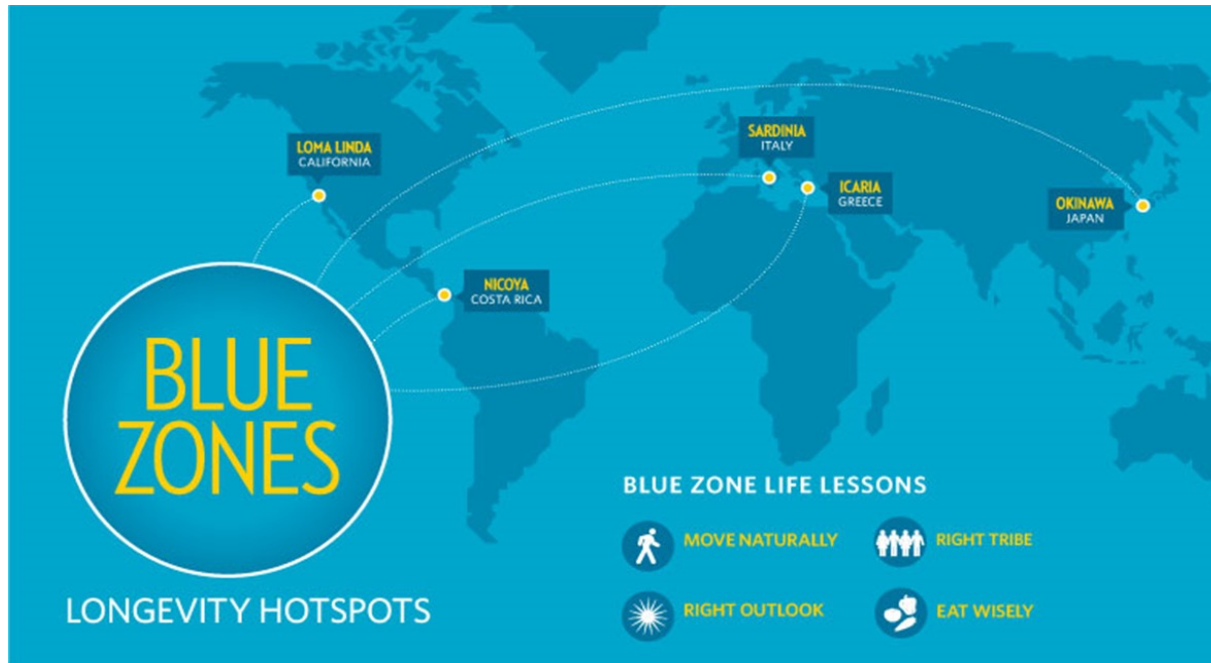
- **Comprehensibility** - je situatie te begrijpen
- **Manageability** - het gevoel hebben dat jij zelf kan kiezen
- **Meaningfulness** - zingeving ervaren

Het tegenovergestelde is:

- *Verwarring*
- *Machteloosheid*
- *Zinloosheid*

2. BLUE ZONES

Gebieden in de wereld waar mensen heel oud worden, zonder chronische ziekten en zonder mentale aftakeling.

- Sleutels:**
- Goed eten
  - Natuurlijk bewegen
  - Zingeving
  - Sociale inbedding en ervaren van verbondenheid

3. Het werk aan de definitie van gezondheid

GEZONDHEID' IS NOG STEEDS GEDEFINIEERD MET DE WHO-DEFINITIE VAN 1948:

'Gezondheid is een toestand van compleet welbevinden, lichamelijk, psychisch en sociaal, en niet alleen de afwezigheid van ziekten of gebreken.'

*Sindsdien vaak bekritiseerd,
maar nooit gewijzigd.*

ALS 'GENERAL CONCEPT' IS VOORGESTELD (BMJ 2011):

**'Health as the ability to adapt and to self manage,
in the face of social, physical and emotional challenges'**

of

**'Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en
je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en
emotionele uitdagingen van het leven'**

Huber M; Knottnerus JA; Green L et al. How should we define health? BMJ (2011);343:d(4163):235-237

HET VERVOLGONDERZOEK

ZonMw gaf opdracht om het draagvlak te toetsen van:

‘Health as the ability to adapt and to self manage, in the face of social, physical and emotional challenges’

en een stap te zetten naar operationalisering.

IN TOTAAL WERDEN 7 GROEPEN BELANGHEBBENDEN BENADERD:

1. Patiënten
2. Behandelaars
3. Beleidsmakers
4. Verzekeraars
5. Public Health actors
6. Burgers
7. Onderzoekers

In een kwantitatief en een kwantitatief onderzoek.

ADVIES:

*Neem gezondheid niet als doel op zich, maar **als middel...**
namelijk **opdat iemand 'zijn/haar ding kan doen'.***

ADVIES:

*Neem gezondheid niet als doel op zich, maar **als middel...**
namelijk **opdat iemand 'zijn/haar ding kan doen'.***

*Hier verschijnt voor de 3e keer de **zingeving:***

- 1. In het onderzoek van Antonovsky, de SOC*
- 2. In de Blue Zones*
- 3. In mijn onderzoek*

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

Vraag 2. Indicatoren van gezondheid:

- In totaal werden **556 indicatoren** voor gezondheid verzameld.
- Deze werden **gecategoriseerd** in een **consensus proces** i.s.m. het **NIVEL**.
- Resultaat: **6 Hoofddimensies** van gezondheid, gedifferentieerd in **32 Aspecten**.

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

De 6 Hoofddimensies van gezondheid:

Lichaamsfuncties

Mentaal welbevinden

Zingeving

Kwaliteit van leven

Meedoen

Dagelijks functioneren

KWANTITATIEF ONDERZOEK

Vraag: Worden deze resultaten bevestigd door de stakeholdergroepen?

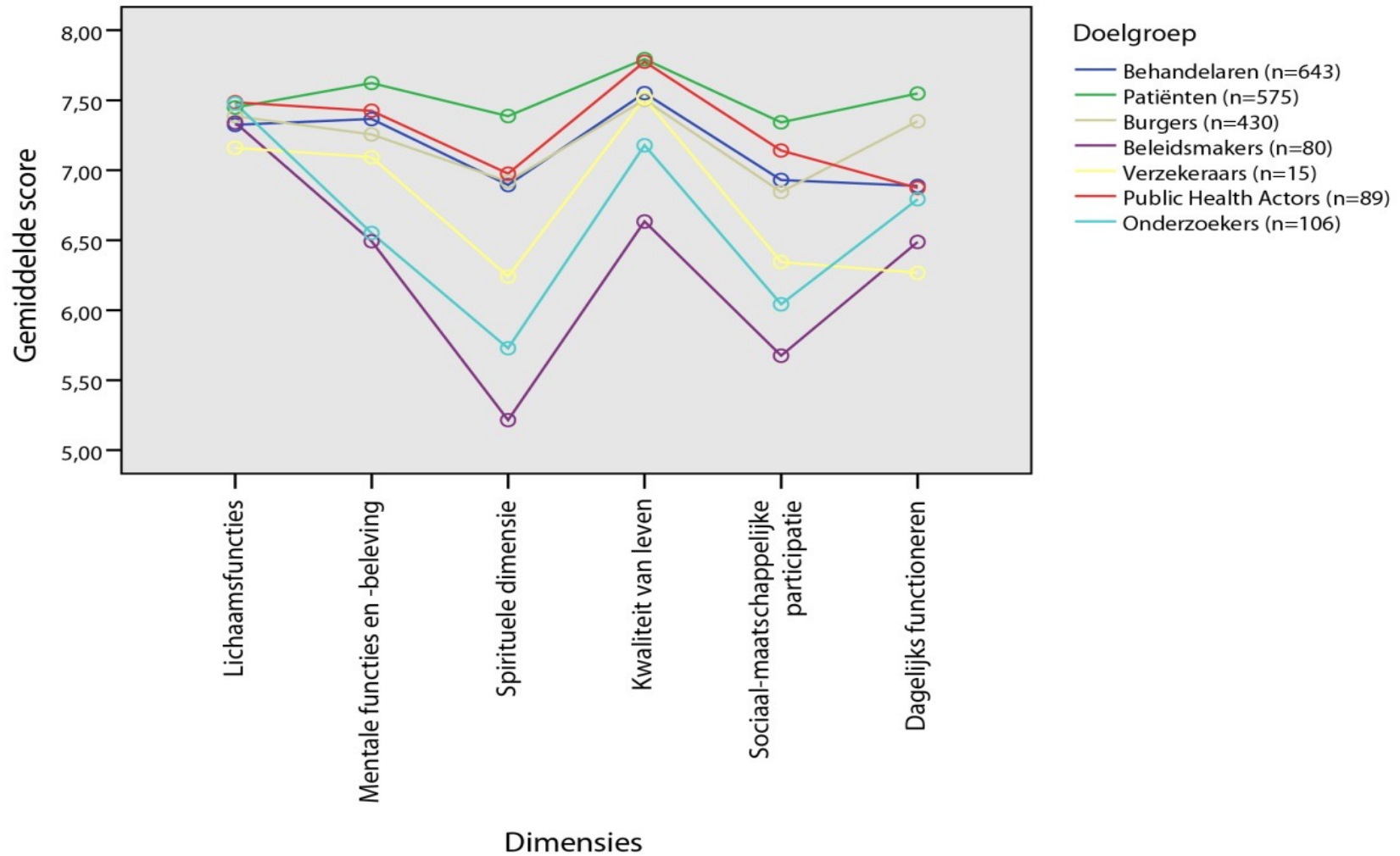
Een survey **vragenlijst** werd voorgelegd aan de **zeven stakeholder domeinen**.

De respons bedroeg 1938 reacties:

- 643 Behandelaren - artsen, fysiotherapeuten, verpleegkundigen & verzorgenden (panels)
- 575 Patiënten (panel)
- 430 Burgers (panel)
- 106 Onderzoekers
- 89 Gezondheidsvoorlichters
- 80 Beleidsmakers
- 15 Verzekeraars

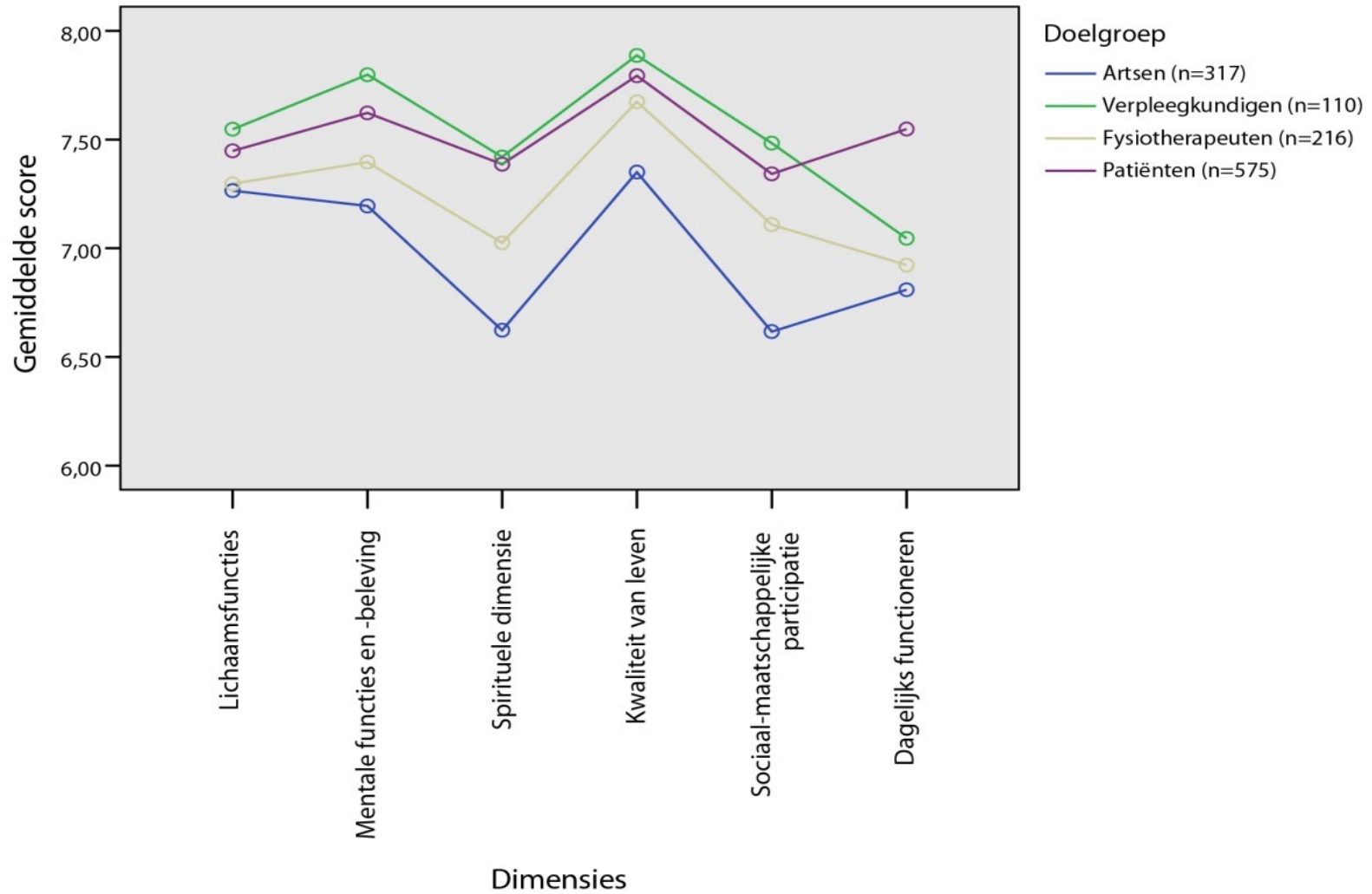
RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

Gemiddelde score per dimensie voor de verschillende doelgroepen

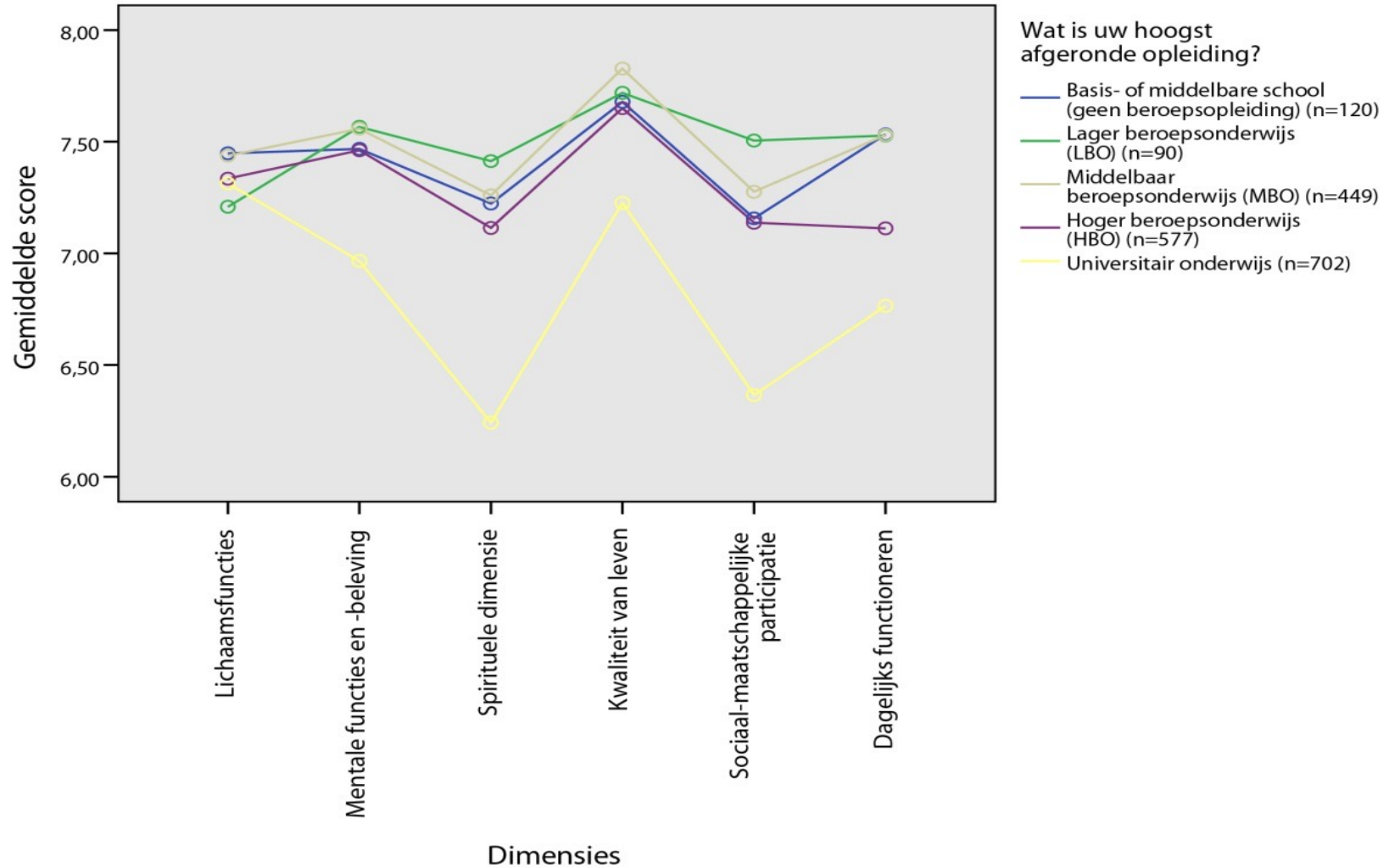
RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

Gemiddelde score per dimensie voor patiënten en behandelaren

RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

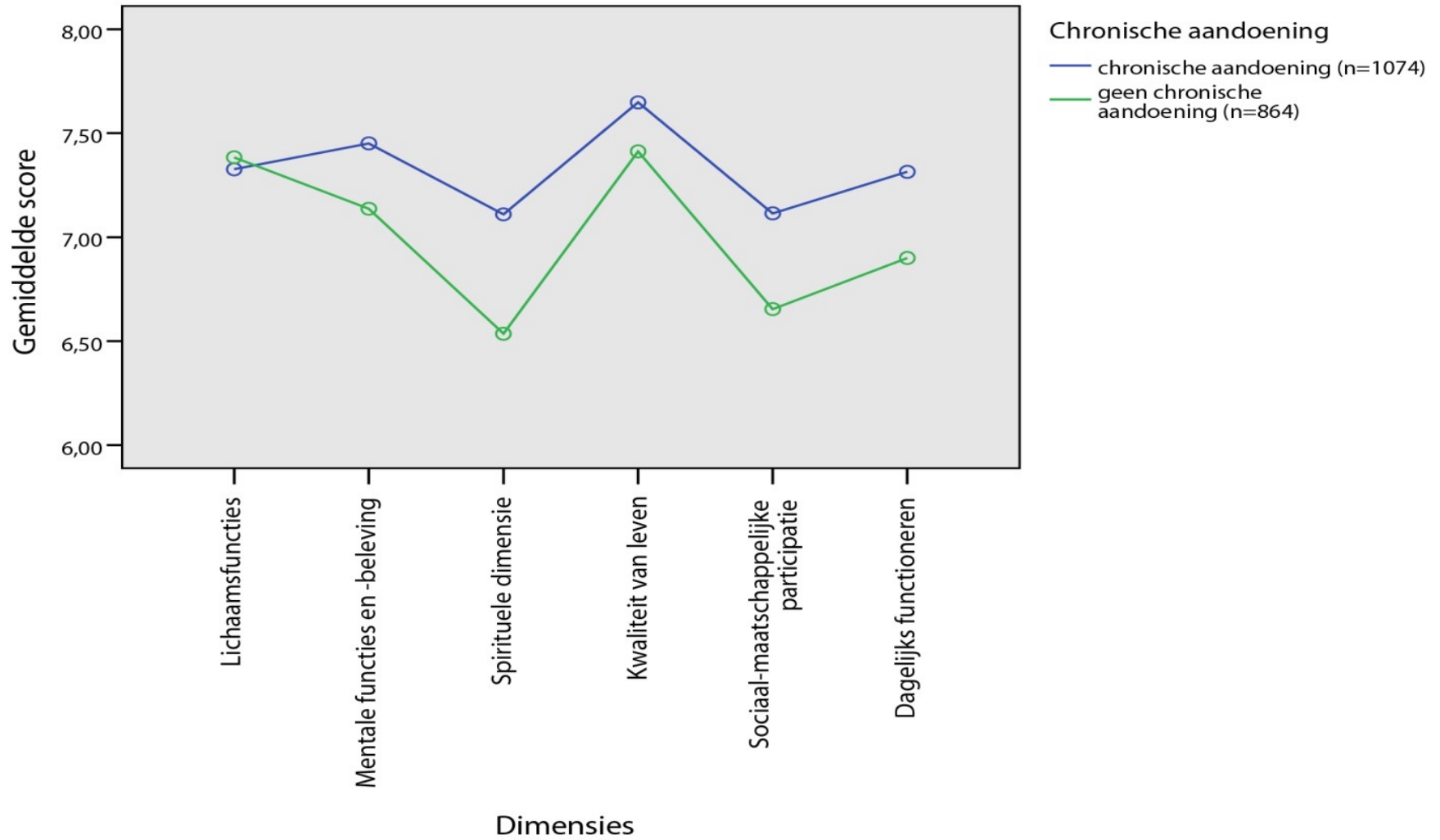
Gemiddelde score per dimensie voor verschillende opleidingsniveaus bij alle respondenten

RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

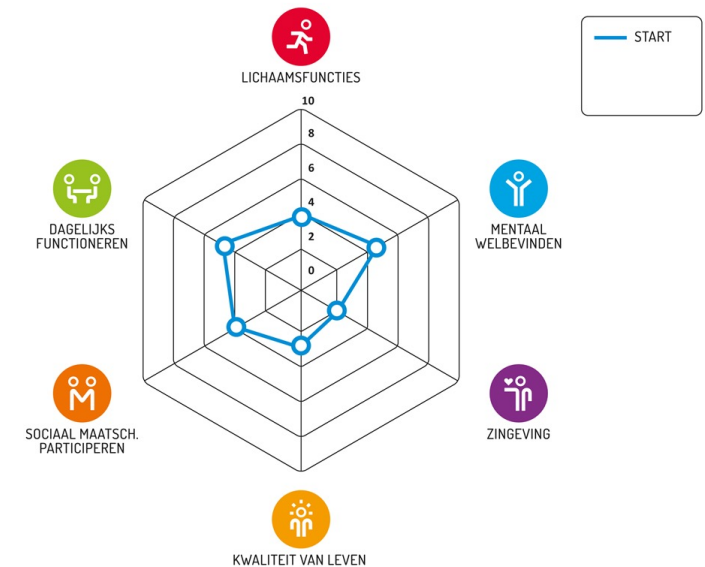
Gemiddelde score per dimensie voor alle respondenten met en zonder chronische aandoening

CONCLUSIES:

- **Keuze nodig** tussen de *smalle* opvatting, nl. ‘gezondheid vooral lichamelijk’ en de *brede* opvatting over gezondheid: ‘gezondheid gaat over het hele leven!’
  - Ik volg **de brede opvatting** en introduceer **daarvoor** het begrip: **‘Positieve Gezondheid’**, met zes dimensies.

- **Aanbevolen: Visualiseer de zes hoofdimensies.**
  - Daarom het **spinnenweb-diagram!**

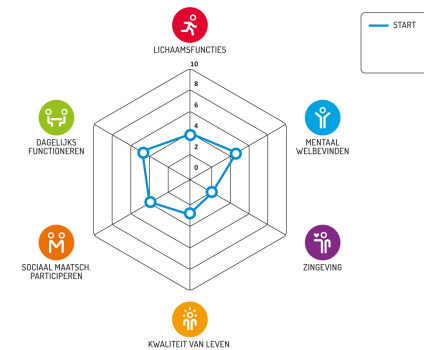
ESSENTIE:

- **Eigen beoordeling** van de persoonlijke situatie. Geen externe norm!

Er ontstaat een 'gezondheidsoppervlak'.

- Vraag: **Zou u wat willen veranderen** en zo ja, wat?

- Nodig: Beschikbaarheid van **Handelingsperspectieven**.

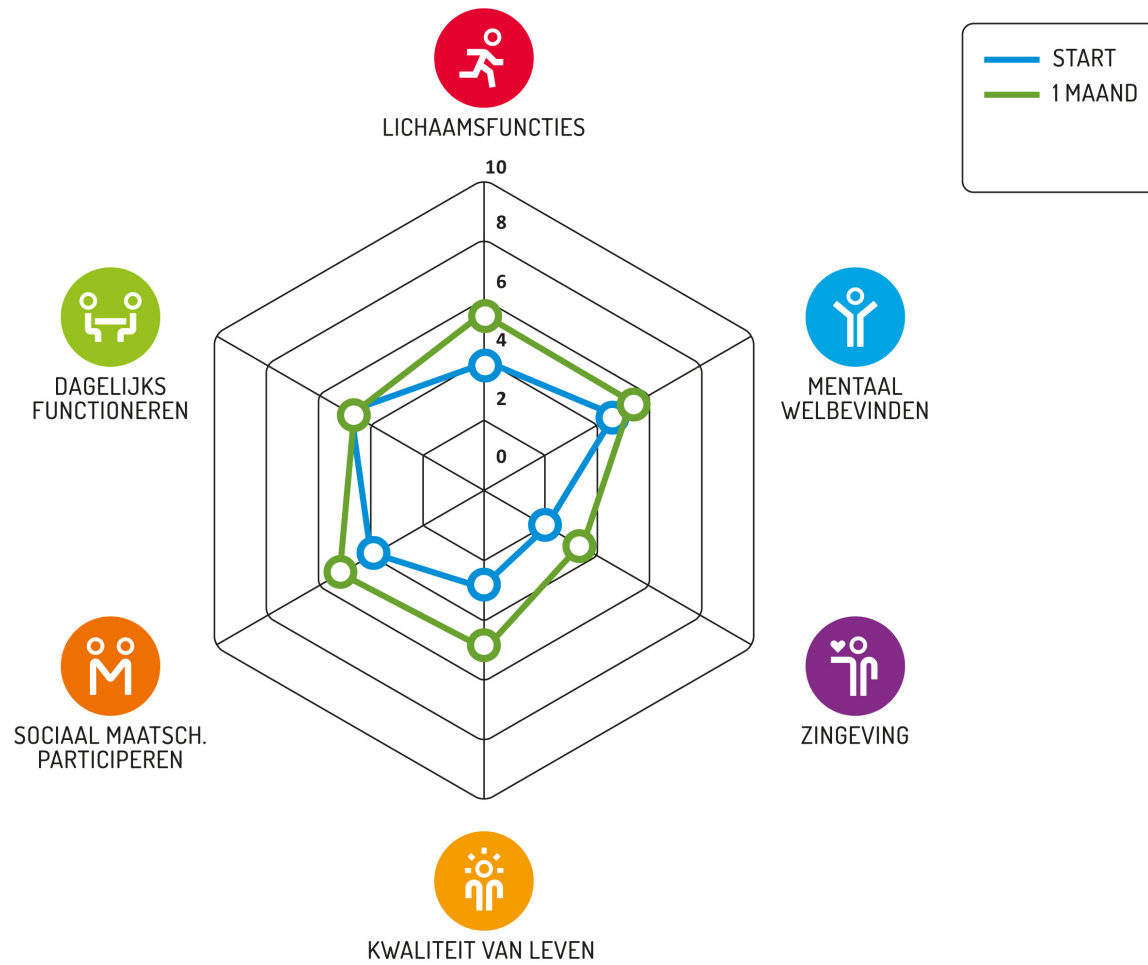
WAAROM DIE VRAAG NAAR WAT IEMAND WIL VERANDEREN?

STELLING:

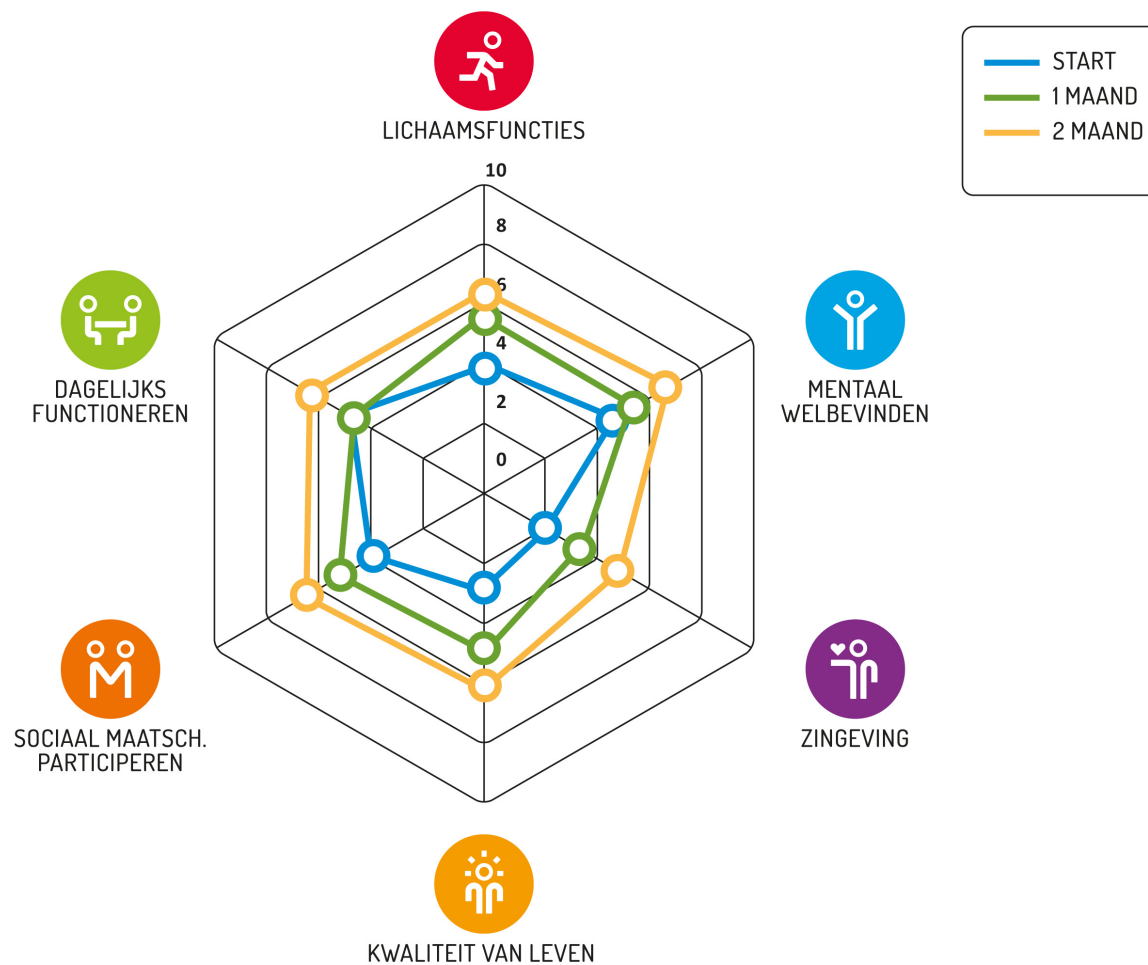
*Mensen doen liever dan wat ze **moeten**,
dat wat ze **willen**.*

*Ze gaan voor wat **voor hen van waarde** is.*

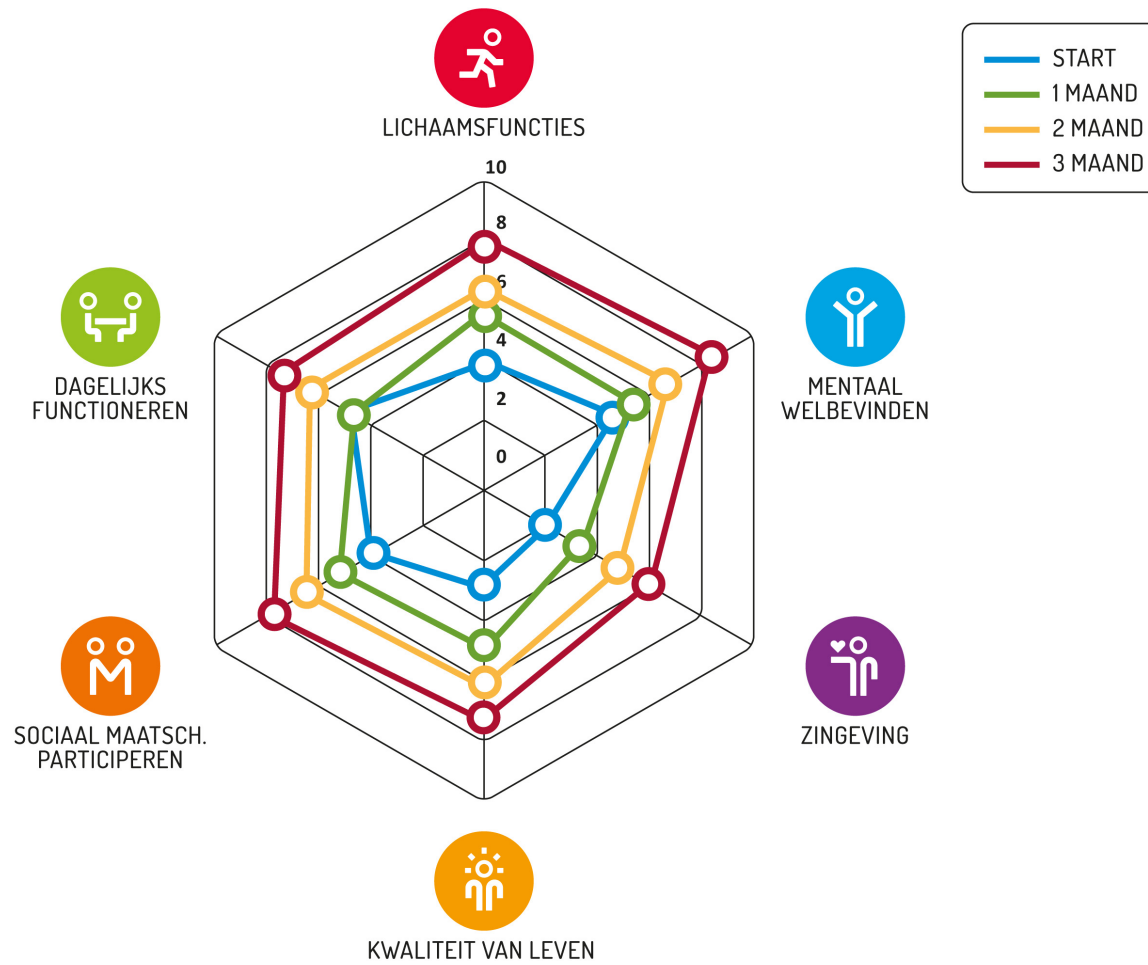
PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

Let op .....

Het is dus geen meetinstrument!

DIGITAAL ...

- We spreken van een 'Gespreksinstrument' Positieve Gezondheid.
- Nu met eenvoudiger termen ook digitaal – Mijn Positieve Gezondheid
- Vraag: Wat is je droom? Wil je wat veranderen? En zo ja, wat?

www.mijnpositievegezondheid.nl

>> Adviezen per dimensie, via apps. i.s.m. de GGD-Appstore

MIJN POSITIEVE GEZONDHEID

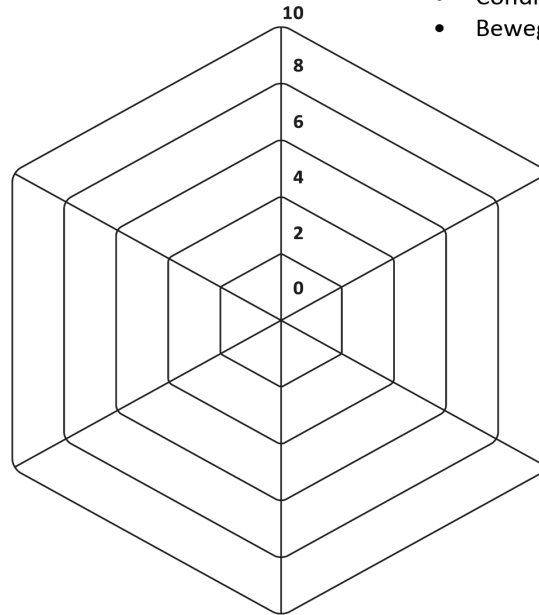
- Zorgen voor jezelf
- Je grenzen kennen
- Kennis van gezondheid
- Omgaan met tijd
- Omgaan met geld
- Kunnen werken
- Hulp kunnen vragen

- Sociale contacten
- Serieus genomen worden
- Samen leuke dingen doen
- Steun van anderen
- Erbij horen
- Zinnvolle dingen doen
- Interesse in de maatschappij

- Je gezond voelen
- Fitheid
- Geen klachten en pijn
- Slapen
- Eten
- Seksualiteit
- Conditie
- Bewegen

- Onthouden
- Concentreren
- Communiceren
- Vrolijk zijn
- Jezelf accepteren
- Omgaan met verandering
- Gevoel van controle

- Zinvol leven
- Levenslust
- Idealen willen bereiken
- Vertrouwen hebben
- Accepteren
- Dankbaarheid
- Blijven leren

- Genieten
- Gelukkig zijn
- Lekker in je vel zitten
- Balans
- Je veilig voelen
- Intimiteit
- Hoe je woont
- Rondkomen met je geld

Ik mis iets dat voor mij belangrijk is: _____

Werken met Positieve Gezondheid

*Gaat om **drie elementen**:*

- 1. De brede blik naar binnen - ‘Mijn Spinnenweb’*
- 2. Het ‘andere gesprek’ - Wat is voor jou echt belangrijk?
Zou je wat willen veranderen?*
- 3. Samen kijken naar ‘Handelingsperspectieven’ en iemand
daarbij dan begeleiden/coachen.*

Werken met Positieve Gezondheid

*Gaat om **drie elementen**:*

- 1. De brede blik naar binnen - ‘Mijn Spinnenweb’* > *Comprehensibility*
- 2. Het ‘andere gesprek’ - Wat is voor jou echt belangrijk?
Zou je wat willen veranderen?* > *Meaningfulness*
- 3. Samen kijken naar ‘Handelingsperspectieven’ en iemand
daarbij dan begeleiden/coachen.* > *Manageability*

En dan even praktisch...

DE MATERIALEN, BIJV. FOLDERS ...

Hoe werkt het?

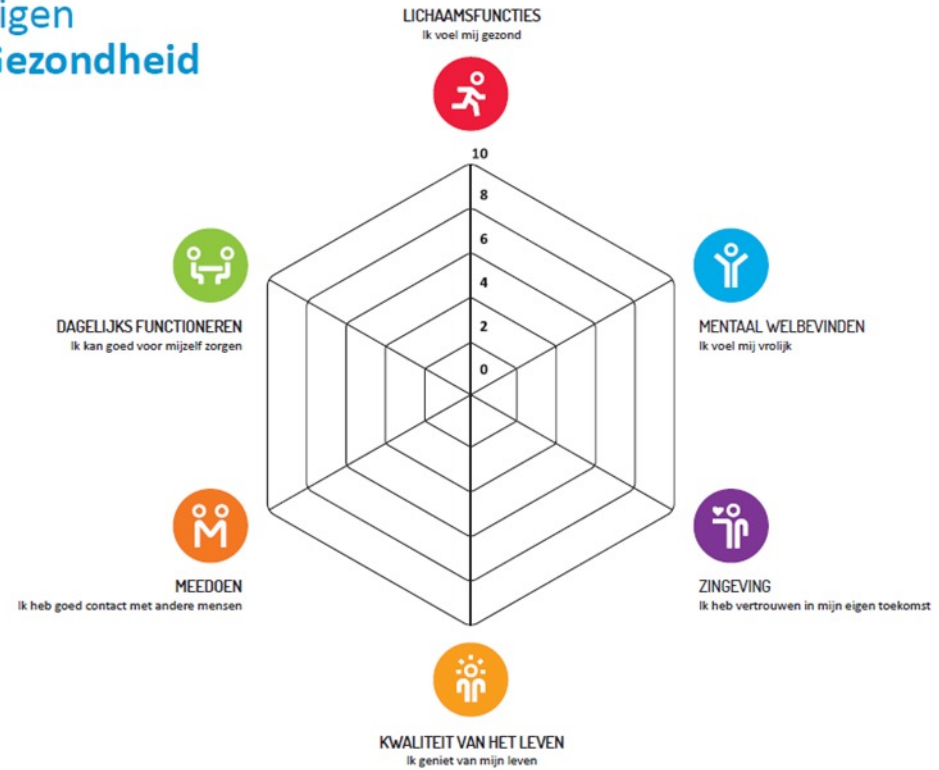
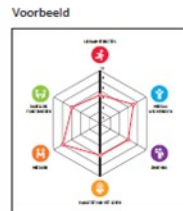
Geef eerst bij iedere **stelling** een rapportcijfer van 1 tot en met 10. Daarbij is 10 het hoogste cijfer.

Sla dan de folder open en kruis het cijfer aan in de tekening. Trek een lijn van het ene kruisje naar het dichtstbijzijnde kruisje, totdat **alle lijnen verbonden** zijn.

U heeft dan een beeld van uw gezondheid. Dat kunt u gebruiken in het gesprek met **uw huisarts**.

- Ik voel mij gezond
- Ik voel mij vrolijk
- Ik heb vertrouwen in mijn eigen toekomst
- Ik geniet van mijn leven
- Ik heb goed contact met andere mensen
- Ik kan goed voor mijzelf zorgen

Scoor uw eigen Positieve Gezondheid

Verschillende versies tools

MIJN POSITIEVE GEZONDHEID

- LICHAAMSFUNCTIES**
  - Je gezond voelen
  - Fitheid
  - Klachten en pijn
  - Slapen
  - Eten
  - Conditie
  - Bewegen
- MENTAAL WELBEVINDEN**
  - Onthouden
  - Concentreren
  - Communiceren
  - Vrolijk zijn
  - Jezelf accepteren
  - Omgaan met verandering
  - Gevoel van controle
- ZINGEVING**
  - Zinvol leven
  - Levenslust
  - Idealen willen bereiken
  - Vertrouwen hebben
  - Accepteren
  - Dankbaarheid
  - Blijven leren
- KWALITEIT VAN LEVEN**
  - Genieten
  - Gelukkig zijn
  - Lekker in je vel zitten
  - Balans
  - Je veilig voelen
  - Hoe je woont
  - Rondkomen met je geld
- MEEDOEN**
  - Sociale contacten
  - Serius genomen worden
  - Samen leuke dingen doen
  - Steun van anderen
  - Erbij horen
  - Zinnvolle dingen doen
  - Interesse in de maatschappij
- DAGELIJKS FUNCTIONEREN**
  - Zorgen voor jezelf
  - Je grenzen kennen
  - Kennis van gezondheid
  - Omgaan met tijd
  - Omgaan met geld
  - Kunnen werken
  - Hulp kunnen vragen

© Institute for Positive Health (IPH) | iph.nl | Gesprekstruiment 1.0

Volwassenen

MIJN POSITIEVE GEZONDHEID

JONGEREN 16-25 JAAR

- MIJN LICHAAM**
  - Je gezond voelen
  - Energie hebben
  - Lichamelijke klachten en pijn
  - Gezond eten
  - Slapen
  - Conditie
  - Sporten en bewegen
  - Uiterlijk
- MIJN GEVOELENS EN GEDACHTEN**
  - Concentreren
  - Omgaan met je gevoelens
  - Positief in het leven staan
  - Jezelf accepteren
  - Vertrouwen hebben in jezelf
  - Omgaan met verandering
  - Grip hebben
- ZINGEVING**
  - Zinvol leven
  - Vertrouwen hebben in de toekomst
  - Levenslust
  - Doelen en dromen hebben
  - Keuzes maken
  - Situaties accepteren
  - Dankbaarheid
- KWALITEIT VAN LEVEN**
  - Gelukkig zijn
  - Genieten
  - Balans ervaren
  - Je veilig voelen
  - Fijne omgeving ervaren
  - Hoe je woont
  - Rondkomen met je geld
- MEEDOEN**
  - Sociale contacten
  - Serius genomen worden
  - Samen leuke dingen ondernemen
  - Erbij horen
  - Jezelf kunnen uiten
  - Betekenisvolle relaties
  - Steun en begrip van anderen krijgen
- DAGELIJKS LEVEN**
  - Zorgen voor jezelf
  - Kunnen werken of leren
  - Je grenzen kennen
  - Kennis van gezondheid
  - Kunnen plannen
  - Hulp kunnen vragen
  - Roken, alcohol en drugs gebruiken

© Institute for Positive Health (IPH) | iph.nl | Gesprekstruiment 1.0

Meer weten? Ga naar jongeren.mijnpositievegezondheid.nl

Jongeren 16-25 jaar

MIJN POSITIEVE GEZONDHEID

KIND 8-16 JAAR

- MIJN LICHAAM**
  - Je goed voelen
  - Energie hebben
  - Gezond eten
  - Lekker slapen
  - Sporten en bewegen
  - Lichamelijke klachten
  - Pijn
  - Uiterlijk
- MIJN GEVOELENS EN GEDACHTEN**
  - Omgaan met gevoelens
  - Jezelf accepteren
  - Positief in het leven staan*
  - Je grenzen kennen*
  - Omgaan met tegenslagen
- NU EN LATER**
  - Kijken naar de toekomst
  - Cultuur en geloof
  - Doelen en dromen hebben
  - Keuzes maken*
  - Jezelf kennen*
  - Voorbeelden hebben*
- LEKKER IN JE VEL ZITTEN**
  - Genieten
  - Gelukkig zijn
  - Vrolijk zijn
  - Fijne omgeving ervaren*
  - Zin hebben om dingen te doen*
  - Steun en begrip van anderen krijgen*
- MEEDOEN**
  - Vrienden en vriendinnen
  - Erbij horen
  - Pesten
  - Doen wat je zelf wil*
  - Meekomen met anderen*
  - Op je eigen manier bijdragen*
- DAGELIJKS LEVEN**
  - Naar school gaan
  - Jezelf kunnen zijn
  - Vrije tijd hebben
  - Voor jezelf zorgen
  - Normaal kunnen zijn
  - Beperkingen voelen
  - Roken, alcohol en drugs gebruiken*

© Institute for Positive Health (IPH) | iph.nl | Gesprekstruiment 1.0

Ontwikkeld L.S.M. kind&ziekenhuis, WKZ, Gemeente Utrecht, Universiteit Utrecht, UMCG

* vooral voor kinderen van 12 tot 16 jaar

Meer weten? Ga naar kind.mijnpositievegezondheid.nl

Kindtool 8-16 jaar

Folders en spinnenwebblokjes te bestellen via iph.nl

iPH tools op een rijtje

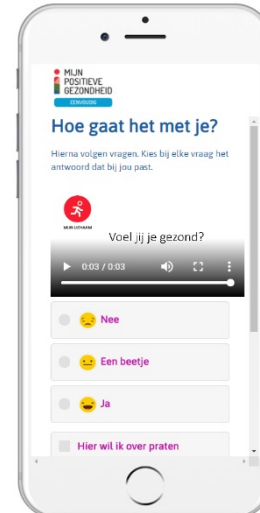
VOLWASSENEN

KIND 8-16 JAAR

JONGEREN 16-25 JAAR

EENVOUDIG

EENVOUDIGE VERSIE - Papieren versie

als papieren versie, met een begeleidingsdocument, te downloaden.

MIJN POSITIEVE GEZONDHEID
EENVOUDIG

START

Mijn Positieve Gezondheid.
De vragen gaan over jou.
En over hoe jij gelukkig kunt worden.
Hierna volgen vragen.
De vragen gaan over:

- 1. Lichaam
- 2. Gevoel en gedachten
- 3. Zinvol leven
- 4. Kwaliteit van leven
- 5. Meedoen
- 6. Dagelijks leven

Kies bij elke vraag het antwoord dat bij jou past.
Een voorbeeldvraag:

Voel jij je goed?	Nee	Een beetje	Ja	Hier wil ik over praten
	☐	☐	☐	☐

Vul in wat je zelf vindt.
Zet ook een kruisje als je erover wilt praten.
Als je klaar bent, gaan we bespreken wat er goed gaat in je leven.
En we bespreken wat je wilt veranderen.

GA VERDER

1. Lichaam

1	Voel jij je gezond?	Nee	Een beetje	Ja	Hier wil ik over praten
		☐	☐	☐	☐
2	Voel jij je fit?	Nee	Een beetje	Ja	Hier wil ik over praten
		☐	☐	☐	☐
3	Heb je pijn?	Nee	Een beetje	Ja	Hier wil ik over praten
		☐	☐	☐	☐
4	Slaap je goed?	Nee	Een beetje	Ja	Hier wil ik over praten
		☐	☐	☐	☐
5	Eet je gezond?	Nee	Een beetje	Ja	Hier wil ik over praten
		☐	☐	☐	☐
6	Ben je vaak ziek?	Nee	Een beetje	Ja	Hier wil ik over praten
		☐	☐	☐	☐
7	Kan je goed bewegen?	Nee	Een beetje	Ja	Hier wil ik over praten
		☐	☐	☐	☐

Je hebt nagedacht over je lichaam.
Welk cijfer geef je dit?
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

GA VERDER

LICHAAM

DAGELIJKS LEVEN

GEVOEL EN GEDACHTEN

MEEDOEN

ZINVOL LEVEN

KWALITEIT VAN LEVEN

www.iph.nl/tools

"Je krijgt inzicht in jezelf.
Je bent bewuster, bijv.
dat ik heel erg tevreden
ben met hoe ik woon".

"Makkelijker
dan
huursubsidie
aanvragen".

"Leuke vragen,
het gaat over
alles om je
heen".

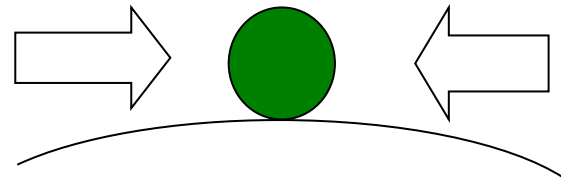

www.allesoptafelspel.nl

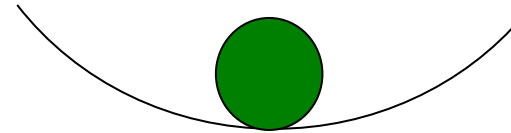
www.eenandergesprek.nl

NAAR 'VEERKRACHTIGE SYSTEMEN' DOOR EEN ANDERE BENADERING:

Controle model
gangbare benadering

Adaptatie model
'veerkracht' benadering

ZÓ WERK JE DUS TOE NAAR HET RECHTER KOMMETJE!

(Ten Napel et al., 2006; WUR/LBI)

***Mijn eigen persoonlijke ervaringen met
Dementie ...***

**Volg je hart,
gebruik je hoofd
en dóe er wat mee!
*Dát is Positieve Gezondheid***

www.iph.nl